

TARKASTUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 3/2013 vp

Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta 2013

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä kesäkuuta 2013 lähettäessään valtioneuvoston selonteon EU-politiikasta 2013 (VNS 6/2013 vp) valmistelevasti kä-

siteltäväksi suureen valiokuntaan samalla päättänyt, että muut valiokunnat voivat antaa asiasta lausunnon suurelle valiokunnalle.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Euroopan kohtaamat haasteet ja kansalaisten päällimmäiset huolet liittyvät talouskriisin aiheuttamaan epävarmuuteen, työttömyyteen ja sosiaalisiin ongelmiin. Valtioneuvoston selonteon mukaan Euroopan unionin tärkein tavoite juuri nyt on luoda edellytykset uusien työpaikkojen syntymiselle kadonneiden tilalle. Kasvu, työllisyys ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus ovat edellytyksiä eurooppalaisten hyvinvoinnille. Tarkastusvaliokunta pitää tätä selonteon näkökulmaa EU:n tulevaisuuden kannalta aivan keskeisenä ja painottaa lausunnossaan Euroopan talous- ja velkaongelmien määrätietoista ratkaisemista.

Talous- ja velkakriisin hoitamiseksi ja euron vakauden säilyttämiseksi on jouduttu ottamaan käyttöön uusia rahoitusvakausvälineitä, kuten Euroopan vakausmekanismi (EVM), ja jokainen euromaa on osallistunut kriisimaille myönnettyyn lainamuotoiseen rahoitustukeen.

Tarkastusvaliokunta on mietinnössään Eduskunnan tiedonsaanti Euroopan rahoitusvakausjärjestelyistä (TrVM 2/2013 vp) käsitellyt mm. vakausrahastojen (EVM ja ERVV) toimintaa ja

todennut, että rahastoja koskevat asia ovat valtiontaloudellisesti merkittäviä Suomelle. Valiokunta on pitänyt ehdottoman tarpeellisena, että eduskunta saa käsiteltäväkseen EVM:n vuosikertomuksen sekä EVM:n tilintarkastuslautakunnan vuotuisen kertomuksen E-kirjelminä. Samaa menettelyä tulee soveltaa myös ERVV:n kohdalla. Vuosikertomusten ja tilinpäätösten käsittelyn yhteydessä eduskunnalla on vuosittain mahdollisuus tarkastella euroalueen vakauttamiseen ja rahoitusvakauteen liittyviä toimenpiteitä ja niiden riskejä myös rahastotaloutta laajemmasta näkökulmasta.

Tarkastusvaliokunnan mietinnön perusteella eduskunta edellytti, että hallitus edelleen vahvistaa ja selkeyttää tavoitteenasettelua euroalueen tulevaisuudesta ja sen vaihtoehtoista ja niiden sisältämistä riskeistä sekä tavoitteenasettelua koskevan kokonaiskuvan antamista eduskunnalle. Tähän kokonaisuuteen kuuluvat myös Euroopan keskuspankkijärjestelmän kautta syntyvät riskit ja vastuut.

Valiokunta on jo aiemmin painottanut EVM:n ja ERVV:n sekä unionin talouskurisopimuksen mukaan käsiteltävien asioiden luonnet-

ta unioniasioina ja eduskunnan vaikutusmahdollisuuksien turvaamista niissä. Tarkastusvaliokunnan käsiteltävänä on parhaillaan ensimmäinen asiaa koskeva E-kirje (E 112/2013 vp), josta valiokunta antaa lausuntonsa suurelle valiokunnalle. EVM:n riskienhallinnan seuranta ja raportointi on valiokunnan mielestä tärkeää toteuttaa jatkossa siten, että eduskunta saa tiedot säännönmukaisesti ennen merkittävimpien päätösten tekemistä EVM:n hallintoneuvostossa ja johtokunnassa sekä jälkikäteen EVM:n toiminnasta ja taloudesta sekä Suomen vastuista ja riskeistä samoin kuin rahoitusvakautta turvaavien toimien tuloksellisuudesta.

Tarkastusvaliokunta on vakausjärjestelyjen kohdalla pyrkinyt erityisesti arvioimaan sitä, onko valtion taloudellisista vastuista ja sitoumuksista sekä niiden riskeistä annettu eduskunnalle oikea ja riittävä kuva. Valiokunnan havaintona on nyt, kuten myös aiemmissa vaiheissa on ollut, että Suomen vastuut ja sitoumukset ovat kasvaneet merkittävästi ja erityisesti niihin sisältyvistä riskeistä ja taloudellisista vaikutuksista tulee antaa eduskunnalle nykyistä selkeämpi kokonaiskuva. Valiokunta on käsitellyt EU:n vakausjärjestelyjä ja Suomen taloudellisia vastuuta laajasti valtiovarainvaliokunnalle antamassaan budjettilausunnossa, johon sisältyy mm. näkökohtia Suomen luottoluokituksesta ja Suomen Pankin vastuista sekä vakausmekanismin valvonnasta (TrVL 5/2011 vp — HE 59/2011 vp).

Valiokunta pitää tarpeellisena ja hyödyllisenä, että valtiovarainministeriö tekee eurokriisin

eri vaihtoehtoista ja politiikkatavoitteista riskiarvioita ja -skenaarioita ja saattaa ne myös eduskunnan tietoon ja siten vahvistamaan eduskunnan poliittista keskustelua ja päätöksentekoa.

Eduskunnan päätöksenteon kannalta on nykytilanteessa yhä tärkeämpää arvioida kriisinhallinnassa harjoitetun toimintapolitiikan vaihtoehtoja ja tuloksellisuutta suhteessa Suomen kantokykyyn erilaisissa talouden tilanteissa. Tämä edellyttää hallituksen esityksiltä luotettavia arvioita ja analyysejä myös vaihtoehtoisista toimintatavoista. Lausunnossaan Euroopan vakausmekanismin perustamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta valiokunta on pitänyt hyvänä saavutuksena, että hallitus on esityksessään tarkastellut myös kriisinhallintavälineiden riskejä (TrVL 5/2012 vp — HE 34/2012 vp). Esityksen taloudellisten vaikutusten arviointi sisältää mm. arvion kokonaisriskien mittaluokasta Suomen kannalta sekä arvion talouskriisin vaikutuksista Suomen valtion kyvyille vastata velvoitteistaan.

Valiokunnan mielestä Euroopan talous- ja velkaongelmien ratkaisemista ei voida miltään osin sivuuttaa, kun puhutaan EU:n tulevaisuudesta.

Lausunto

Lausuntonaan tarkastusvaliokunta esittää,

että suuri valiokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Tuija Brax /vihr	Matti Saarinen /sd
vpj.	Heli Paasio /sd	Kari Tolvanen /kok
jäs.	Sirkka-Liisa Anttila /kesk	Anu Urpalainen /kok
	Olli Immonen /ps	Erkki Virtanen /vas
	Mika Lintilä /kesk	vjäs. Kauko Tuupainen /ps.
	Pirkko Ruohonen-Lerner /ps	

Valiokunnan sihteerinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Nora Grönholm
valiokuntaneuvos Matti Salminen.